

Stemmen van
hoop en bekering

Een Bijbels leerhuis over de kleine profeten

2024-2025

—
De profeet Hosea

1. Welkom en lied

Geen profeten zonder het Verbond en geen Verbond zonder profeten. Onze inleidende sessie maakte ons er reeds attent op. Profeten treden op wanneer het volk die unieke Godsrelatie niet meer wil of kan onderhouden. Profeten klagen aan, maar bieden ook perspectief. Deze avond willen we ons helemaal onderdompelen in dat Verbond en ontdekken we hoe Hosea dit aan den lijve moet ondervinden.

We zingen het lied uit Zingt Jubilate 672 De Heer komt met het woord van zijn verbond

1. De Heer komt met het woord van zijn ver - bond,
2. Be - trouw - baar is dit te - ken van zijn trouw.
3. Ge - pre - zen zij de Heer die tot ons komt

1. Hij wil ont - van - gen zijn in on - ze o - ren.
2. Wij zijn ge - roe - pen om het te be - a - men.
3. om on - ze han - den in el - kaar te leg - gen!

1. Hij geeft ons - zelf het ant - woord in de mond,
2. Hier - toe zijn wij te - za - men man en vrouw
3. Ge - ze - gend zij het woord van het ver - bond,

1. een woord van vlees en bloed uit ons ge - bo - ren.
2. en hier - toe noe - men wij el - kaar bij na - me.
3. waar - op wij ja, waar - op wij a - men zeg - gen!

God roept ons op om binnen te treden in het verbond, het komt tot ons via onze zintuigen en we mogen antwoord geven als vrije, autonome mensen. Het lied past trouwens ook bij een huwelijksviering. Het huwelijk is de metafoor van een vlees en bloed geworden verbond in mensen.

2. Korte voorstelling van de profeet Hosea

<https://youtu.be/QJqH0wjaN8E>

3. De tekst lezen

3.1. Situering

De tekst dateert uit de achtste eeuw voor Christus. Het koninkrijk Israël is vrij welvarend en ook politiek gezien zijn de beide koninkrijken (zowel Israël als Judea) machtige landen. Dit betekent niet dat de politieke situatie niet snel kan veranderen. De regio is instabiel.

Israël viel uiteen in 922 v.Chr. na de regering van koning Salomo. Het Zuidrijk werd Juda genoemd en het Noordrijk Israël. De splitsing van het rijk van koning Salomo was volgens het Eerste Boek der Koningen een straf van God wegens Salomo's afgoderij.

In het Noordrijk is Jerobeam II aan de macht, in het Zuidrijk Uzzia. Hosea treedt op in de laatste jaren van de regeringsperiode van Jerobeam in het Noordrijk. Hosea was een tijdgenoot van Jesaja, die in Jeruzalem (Juda) actief was.

Als profeet heeft Hosea ernstige kritiek op de geloofshouding van de mensen. Hoewel ze de welvaart en de politieke stabiliteit toeschrijven aan het leven in die verbondsrelatie, merkt Hosea op dat de godsdienstbeleving niet oprecht is. Het volk neigt naar het vereren van afgoden en is dus ontrouw aan het verbond met God. Zo dadelijk neemt de metafoor van de overspelige vrouw ons mee in die moeilijke en intrigerende liefdeskwestie.

3.2. Genre

Het profetisch werk van Hosea kan opgedeeld worden in twee ongelijke delen. Het eerste deel, dat wij zullen bestuderen, is voornamelijk verhalend van stijl.

Vanaf hoofdstuk vier krijgen we orakels te lezen. De tekst en de inhoud zijn vergelijkbaar met de boodschap van profeten uit dezelfde periode, zoals Amos en Jesaja. Wellicht werden deze teksten door dezelfde groep geredigeerd en samengebracht. De tekst is een aangename mengeling tussen poëzie en proza.

3.3. Korte duiding

We nemen een kijkje achter de schermen bij Hosea. Hij trouwt en zijn bruid blijkt overspelig te zijn. Ze is niet trouw aan de huwelijksband met Hosea. De metafoor staat gelijk aan de moeilijke relatie waarin God zich bevindt met het volk. Het volk is niet trouw aan het Verbond. Het lonkt naar een andere partner, Baäl. We worden in de intrige meegezogen en stellen ons reeds van in het begin de vraag: zal Hosea/God zijn bruid terugwinnen?

3.4. Lectuur

Hosea 1

1 Dit zijn de woorden die de HEER richtte tot Hosea, de zoon van Beëri, toen Uzzia, Jotam, Achaz en Hizkia in Juda regeerden en Jerobeam, de zoon van Joas, koning was in Israël.

.....

2 Hier beginnen de woorden van de HEER tot Hosea. De HEER zei tegen hem: 'Trouw een overspelige vrouw en verwek kinderen bij haar, want het land maakt zich schuldig aan overspel door zich van de HEER af te keren.' 3 Daarop trouwde Hosea met Gomer, de dochter van Diblaïm. Zij werd zwanger en baarde hem een zoon, 4 en de HEER zei tegen Hosea: 'Noem hem Jizreël, want binnenkort zal Ik het koningshuis van Jehu ter verantwoording roepen voor de moorden bij Jizreël en een einde maken aan het koningschap in Israël. 5 Op die dag zal Ik Israëls wapentuig breken in de vallei van Jizreël.' 6 Gomer werd opnieuw zwanger en baarde een dochter. Toen zei de HEER tegen Hosea: 'Noem haar Lo-Ruchama, want Ik zal me niet nog eens over het volk van Israël ontfermen – alsof Ik hun steeds zou moeten vergeven. 7 Maar over het volk van Juda zal Ik me wel ontfermen; Ik, de HEER, hun God, zal hen bevrijden door mijn macht, niet met boog en zwaard of ander oorlogstuig, noch met paarden en ruiters.' 8 Toen Gomer Lo-Ruchama niet langer de borst gaf, werd ze weer zwanger en baarde een zoon. 9 Toen zei de HEER: 'Noem hem Lo-Ammi, want jullie zijn mijn volk niet meer en Ik ben jullie God niet meer.'

Hosea 2

.....

1 Maar eens zullen er zo veel kinderen van Israël zijn als er zand is bij de zee, dat niet te meten en niet te tellen is. En waar tegen hen gezegd is: 'Jullie zijn mijn volk niet meer,' zullen ze weer kinderen van de levende God worden genoemd. 2 Dan zullen de kinderen van Juda en de kinderen van Israël weer bijeenkomen en één leider aanstellen. Op de grote dag van Jizreël zullen ze als zaad uit de aarde opschieten. 3 Dan noemen jullie je broeders weer Ammi en je zusters weer Ruchama.

.....

4 Klaag jullie moeder aan! Klaag haar aan! Want zij is mijn vrouw niet meer en Ik ben haar man niet meer. Laat ze die hoerige opschik wegdoen van haar gezicht, de tekens van overspel tussen haar borsten weghalen. 5 Anders zal Ik haar uitkleden, haar zo naakt laten staan als toen ze geboren werd; anders maak Ik haar dor als een woestijn, als een land van grote droogte, en laat Ik haar omkomen van dorst. 6 Ook ontferm Ik me niet over haar kinderen, want ze zijn geboren uit overspel. 7 Overspelig was immers hun moeder; de vrouw die hen gedragen heeft leefde in schande. Ze zei: 'Ik ga achter mijn minnaars aan, want zij zorgen voor mijn eten en drinken, voor wol en vlas, olie en wijn.'

8 Daarom zal Ik haar met een doornhaag de weg versperren, met een muur zal Ik haar insluiten, zodat ze niet meer op pad kan gaan. 9 Als ze dan achter haar minnaars aan wil gaan kan ze hen niet bereiken; ze zoekt maar kan hen niet vinden. Dan zal ze zeggen: 'Ik ga terug naar mijn eigen man, want toen had ik het beter dan nu.'

10 Zij beseft niet dat Ik het was die haar graan, wijn en olie gaf. Het zilver en goud waarmee Ik haar verrijkte, werd besteed aan een Baälsbeeld. 11 Daarom zal Ik, als het tijd is voor de oogst, mijn graan en mijn wijn terugnemen; ook mijn wol en mijn vlas, waarmee ze haar naaktheid bedekt, zal Ik terughalen. 12 Ik zal haar de kleren van het lijf rukken in het bijzijn van haar minnaars, en niemand die haar uit mijn greep kan redden. 13 Aan alle dagen dat zij feestviert, haar hoogtijdagen, nieuwemaan en sabbat, aan al haar feestvreugde zal Ik een einde maken. 14 Ik verwoest haar wijnstok en haar vijgenboom, waarvan zij zei: 'Het zijn geschenken die mijn minnaars me hebben gegeven.' Ik laat ze verwilderen; de dieren van het veld zullen ze kaalvreten. 15 Ik zal haar straffen voor de feesten die ze aan de Baäls wijdde en waarop ze offers aan hen bracht; uitgedost met ringen en halssieraden liep ze achter haar minnaars aan. Maar Mij vergat ze – spreekt de HEER.

.....

16 Daarom zal Ik haar meelokken naar de woestijn en dan tot haar hart spreken. 17 Daar zal Ik haar wijngaarden aan haar teruggeven, het Achordal maak Ik tot een poort van hoop. En zij zal mijn liefde beantwoorden als in de tijd van haar jeugd, als op de dag dat ze wegtrok uit Egypte.

18 Dan, op die dag – spreekt de HEER –, zul je Mij 'mijn man' noemen in plaats van 'mijn Baäl'. 19 De namen van de Baäls zul je niet meer in de mond nemen, Ik laat ze uit je herinnering verdwijnen. 20 Op die dag sluit Ik ten gunste van mijn volk een verbond met de dieren van het veld, de vogels van de hemel en alles wat rondkruipt op het land. Ik zal in hun land boog en zwaard en ander oorlogstuig stukbreken, zodat ze in rust en vrede kunnen leven. 21 Ik zal je voorgoed tot mijn bruid maken. Ik zal je als bruid verwerven, in recht en gerechtigheid, in liefde en ontferming. 22 Mijn vrouw zul je zijn, want Ik beloof je trouw, en jij zult de HEER toegewijd zijn.

23 Op die dag – spreekt de HEER –zal Ik antwoord geven. Dan antwoord Ik de hemel en de hemel antwoordt de aarde, 24 en de aarde geeft antwoord aan koren, olijfboom en wijnstok, en zij antwoorden Jizreël, 25 want het land zaai Ik in met mijn volk.

Over Lo-Ruchama zal Ik mij ontfermen, Lo-Ammi noem Ik weer mijn volk, en dan antwoordt hij: 'Mijn God.'

4. De tekst doorgronden

4.1. Opbouw

Het boek Hosea kunnen we opdelen in twee grote delen:

- Hoofdstukken 1-3: Het huwelijksleven
- Hoofdstukken 4-14: De uitspraken van de profeet

4.2. Thema's

Het eerste gedeelte focust op het persoonlijke leven van de profeet Hosea. We krijgen een inkijk in zijn huwelijk en zijn gezin. Of lijkt dit alleen maar zo? Centraal in hoofdstukken één en twee staat de opdracht aan de profeet, met daarbij het conflict dat leidt tot een aanklacht. Wie goed leest, merkt reeds een heilsboodschap op, nog voor de aanklacht. In het midden van het tweede hoofdstuk verandert de toon plots en volgt een tijd van ommekeer. De hele thematiek kan gelinkt worden aan de relatie van God met Zijn volk, Israël. De gehele samenhang van de eerste twee hoofdstukken ligt bij de kinderen en de betekenis van hun namen.

4.3. Leesvragen

Voor we starten probeer eerst even aan te duiden in de tekst:

- Duid alle woorden die negatief klinken aan in het rood.
- Duid alle woorden die positief klinken aan in het groen.
- Onderlijn alle personages
- Probeer elk onderdeel een titel te geven (zie stippellijntjes tussen de tekst)

Daarna werken we met een experten-panel. De vragen bij de vier onderdelen van de tekst worden telkens door twee à drie deelnemers opgelost en besproken.

Hosea 1, 1-9

- 1) Wat vraagt God aan Hosea?
- 2) Wat zegt de tekst over de hoofdpersonages ? Schrijf ze hieronder in de tabel.

Hosea	
Gomer	
Jizreël	
Lo-Ruchama	
Lo-Ammi	

- 3) Wat zou de betekenis zijn van deze eerste verzen van het boek?
- 4) Waar staan deze hoofdpersonages symbolisch voor?

Hosea 2, 1-15

- 1) Verzen 1-3 vormen samen een heilsboodschap voor het volk. Vergelijk nu even de naamgeving van de 'kinderen' (Jizreël, Lo-Ruchama en Lo-Ammi) uit het vorige hoofdstuk. Wat valt jullie daarbij op?
- 2) Vanaf vers 4-15 krijgen we een heel andere boodschap te horen.
 - a. Wat roept deze boodschap bij jou op?
 - b. Wie of wat zou die 'vrouw' symboliseren?

Hosea 2, 16-17

Deze twee verzen vormen een scharnier in de tekst.

- 1) Wat lees je? Welke woorden vallen op?
- 2) In vers 16 lokt God 'ze' naar de woestijn. Wat betekent woestijn?
- 3) Op het einde van vers 17 lezen we: "wegtrekken uit Egypte". Wat zou de referentie naar Egypte betekenen?

Hosea 2, 18-25

In deze laatste verzen doet God een belofte aan zijn volk:

- 1) Wat is de belofte
- 2) Waar verwijst die "bruid" naar in de verzen 21 en 22?
- 3) Het huwelijk heeft blijkbaar een speciale betekenis in deze hoofdstukken. Hoe link je deze verzen (2, 18-25) aan deze van het eerste hoofdstuk (1, 2-9)?

5. De tekst overwegen

We trekken de huwelijksmetafoor verder open met een kunstwerk van Marc Chagall over het boek Hooglied. Au jour du mariage. Chagall is geboren in het huidige Wit-Rusland op 6 juli 1887 en is opgegroeid in een vroom joods-orthodox milieu. Al van jongs af aan wilde hij schilder worden. In 1910 verhuist hij naar Parijs om zich verder te bekwamen. In 1914 keerde hij terug naar Rusland om met zijn grote liefde Bella te trouwen. Hij zou er veel langer blijven dan voorzien, doordat de Eerste Wereldoorlog uitbrak en vervolgens in Rusland de revolutie begon. Na de omwenteling is hij nog enkele jaren hoofd van een opleiding voor kunstschilders geweest, maar in 1924 kwam hij opnieuw naar Parijs en nu voorgoed. Hij overleed op 28 maart 1985 in Saint-Paul-de-Vence (Frankrijk)¹.

Deze complexe, krioelende compositie kan worden gelezen als het verhaal van Chagalls eigen leven. De motieven zijn georganiseerd langs drie hoofdbogen, zoals de borsten en buik van een vrouw. In het midden ligt de stad Jeruzalem. Wie goed oplet en kijkt, ziet dat de stad in de helft gespiegeld wordt. Bovenaan ligt de stad Vence (herkenbaar aan de toren van de kathedraal). Onderaan (en op z'n kop) de stad Vitebsk (herkenbaar aan de koepel van het heiligdom in de stad), de geboorteplaats van Chagall².

¹ <https://www.kunsthuismarcchagall.nl/collectie-chagall/over-marc-chagall/> - Toegang op 12/06/2024

² <https://leregardlibre.com/philosophie/lamour-comme-ciment-du-religieux/> - Toegang 11/06/2024

Aan de hand van een aantal vragen wisselen we uit over het kunstwerk. We proberen de link met de gelezen tekst van Hosea te leggen.

- 1) Wat roept het kunstwerk bij jou op?
- 2) Welke band zie je tussen het kunstwerk en de tekst van Hosea?
- 3) De Bijbel gebruikt de metafoor van het huwelijk om te spreken over de relatie tussen God en Zijn volk. Is dat voor jou een herkenbare metafoor? Indien niet, hoe zou jij die relatie omschrijven?

6. Antwoorden in gebed

Openingsvers

Vz. God, kom mij te hulp.

A. Heer, haast u mij te helpen.

Vz. Eer aan de Vader en de Zoon en de heilige Geest.

**A. Zoals het was in het begin en nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen.
Amen. Alleluia**

Hymne

1. De Heer komt met het woord van zijn ver - bond,
2. Be - trouw - baar is dit te - ken van zijn trouw.
3. Ge - pre - zen zij de Heer die tot ons komt

1. Hij wil ont - van - gen zijn in on - ze o - ren.
2. Wij zijn ge - roe - pen om het te be - a - men.
3. om on - ze han - den in el - kaar te leg - gen!

1. Hij geeft ons - zelf het ant - woord in de mond,
2. Hier - toe zijn wij te - za - men man en vrouw
3. Ge - ze - gend zij het woord van het ver - bond,

1. een woord van vlees en bloed uit ons ge - bo - ren.
2. en hier - toe noe - men wij el - kaar bij na - me.
3. waar - op wij ja, waar - op wij a - men zeg - gen!

Psalm 86 (85)

Antifoon: Gij, Heer mijn God, zijt geduldig en mild.

- 1 Aanhoor mijn gebed, Heer, en wil mij verhoren,
ik ben ongelukkig en arm.
- 2 **Bescherm mij, want U ben ik toegewijd,
draag zorg voor uw dienaar, hij rekt op U.**
- 3 Mijn God zijt Gij toch, heb erbarmen met mij,
voortdurend roep ik tot U.
- 4 **Verblijd het hart van uw dienaar, Heer,
ik richt mij tot U vol vertrouwen.**
- 5 Gij zijt immers goed en genadig, Heer,
barmhartig voor elk die U aanroept.
- 6 **Luister dan, Heer, naar mijn bidden,
geef acht op mijn smekende stem.**
- 7 In tijden van onheil roep ik tot U,
ik weet dat Gij mij verhoort.
- 8 **Geen godheid, o Heer, is aan U gelijk,
geen werk is zo groot als het uwe.**
- 9 Eens komen de volken, uw schepselen, weer
om U te aanbidden, uw Naam te loven.
- 10 **Want groot zijt Gij, Heer, en groot is uw schepping,
Gij zijt de enige God.**
- 11 Leer mij dus uw weg, om die trouw te volgen,
vervul mijn hart met ontzag voor uw Naam.
- 12 **Dan zal ik van harte U danken, mijn God,
uw Naam in eeuwigheid loven.**
- 13 Want groot was uw medelijden voor mij,
Gij hebt mij verlost uit het rijk van de dood.
- 14 **Mijn God, overmoedigen vallen mij aan,^o
een vechtersbende staat mij naar het leven,
zij hebben U niet voor ogen.**
- 15 Maar Gij, Heer mijn God, zijt barmhartig en goed,
geduldig, mild en betrouwbaar.
- 16 **Let dan op mij, heb erbarmen met mij,
en schenk uw dienaar uw kracht.**
- Kom toch te hulp de zoon van uw dienstmaagd,
geef mij een bewijs van uw gunst.
- 17 **Dat zij die mij haten beschaamd mogen zien,
dat Gij, Heer, mij steunt en bemoedigt.**
- Eer aan de Vader en de Zoon
en de heilige Geest.
- Zoals het was in het begin en nu en altijd
en in de eeuwen der eeuwen. Amen.**

Antifoon: Gij, Heer mijn God, zijt geduldig en mild.

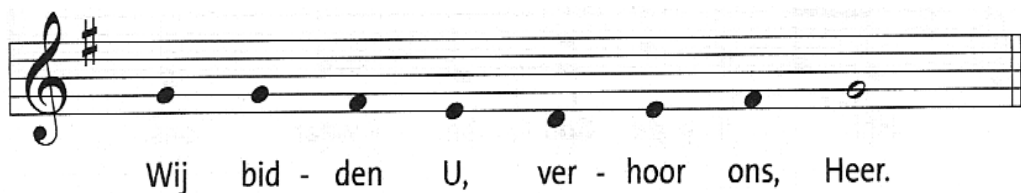
Lezing uit de profeet Hosea

Hos. 14, 2-10

2 Keer terug, Israël, naar de HEER, je God! Door je eigen wandaden ben je ten val gekomen. 3 Kom met woorden van berouw en keer terug naar de HEER. Zeg tegen Hem: 'Vergeef ons al onze misdaden. Neem wat goed is van ons aan. Als offer brengen wij U oprechte woorden. 4 Onze redding verwachten we niet langer van Assyrië, op paarden en strijdagens zullen wij niet meer vertrouwen, wat we zelf gemaakt hebben niet meer onze god noemen. Immers, bij U vindt een wees ontferming!' 5 Ik genees hen van hun ontrouw, mijn hart gaat naar hen uit. Mijn toorn heb Ik van hen afgewend. 6 Ik zal voor Israël zijn als de dauw. Het zal bloeien als een lelie, wortelen als een ceder op de Libanon; 7 zijn jonge loten zullen uitlopen. Het zal als een prachtige olijfboom pronken en geuren als de ceders op de Libanon. 8 Dan is het weer goed toeven in zijn schaduw en wordt er weer koren verbouwd. Het zal bloeien als een wijnstok, befaamd zijn als de wijn van de Libanon. 9 Dan zegt Efraïm: 'Wat heb ik nog met afgoden te maken? Ik wil zijn liefde beantwoorden, mijn oog op Hem richten. Dan ben ik als een cipres, altijd groen; het zijn uw vruchten die ik draag.' 10 Wie inzicht heeft doorgrondt deze woorden, wie wijs is neemt ze ter harte. Want de wegen van de HEER zijn recht: wie rechtvaardig is verlaat ze niet, maar wie zich verzet komt ten val.

Stille overweging

Vrije voorbede

Slotgebed

Vz. Loven wij de Heer
A. Wij danken God

HOSEA

1-3 HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

25 JAAR
KONINKRIJK
HOSEA
HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER
HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER
HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

4-11 BESCHULDIGINGEN & WAARSCHUWINGEN VOOR ISRAËL

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

12-14 MEER BESCHULDIGINGEN & WAARSCHUWINGEN

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

1-3 HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

4-11 BESCHULDIGINGEN & WAARSCHUWINGEN VOOR ISRAËL

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

12-14 MEER BESCHULDIGINGEN & WAARSCHUWINGEN

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

1-3 HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

4-11 BESCHULDIGINGEN & WAARSCHUWINGEN VOOR ISRAËL

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

12-14 MEER BESCHULDIGINGEN & WAARSCHUWINGEN

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

HOSEA'S HUWELIJK MET GOMER

Extra info op www.ccv.be/gent